

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل : کلیه قوانین مصوبه و مقررات - گزارش کمیسیونها - صورت مشروح مذاكرات مجلسین - اخبار مجلس - انتصابات - آگهیهای رسمی و قانونی

سال هفتم

شنبه ۲۵ خرداد ماه ۱۳۳۰

شماره ۱۸۴۲

شماره مسلسل ۱۵۵

دوره شانزدهم مجلس شورای ملی

مذاكرات مجلس شورای ملی

جلسه ۱۵۵

صورت مشروح مذاكرات مجلس روز یکشنبه نوزدهم خرداد ماه ۱۳۳۰

فهرست مطالب :

- ۱ - تصویب صورت مجلس
- ۲ - بیانات قبل از دستور - آقایان : امامی اهری - آزاد - گنجینه و معاون نخست وزیر
- ۳ - طرح گزارش کمیسیون کشور راجع باصلاح ۲ ماده از قانون تشکیل شهرداریها و انجمن شهر
- ۴ - ختم جلسه به عنوان تنفس

مجلس ساعت ۹ و چهل و پنج دقیقه صبح بریاست آقای نورالدین امامی (نایب رئیس) تشکیل گردید

(۱- تصویب صورت مجلس)

نایب رئیس - صورت فائین جلسه گذشته قرائت می شود.

فائین با اجازه آقایان : یوسف شکرانی . شکرالله صفوی . هدایت الله پالیزی . محمدعلی مسعودی . آرام بوداغیان عبدالعزیز مجتهدی . منوچهر تیمورتاش د کتر مجتهدی . د کتر سید امامی . پناهی قاسم فولادوند . نمة الاسلامی . خزیمه علم فائین بی اجازه آقایان : خاصکباز مسعودی . قبادیان . منصف . قهرمان . د کتر طباطبائی . ابتهاج . شهاب خسروانی رضوی . پیراسته . طباطبائی . جواد مسعودی

دیر آمدگان با اجازه آقایان : د کتر حلوی . د کتر جلالی . اسلامی . گودرزی

مرتضی حکمت . عرب شیانی دیر آمدگان بی اجازه آقایان : برومند هراتی . حسن اکبر . ارباب . کهبد . امیر - انشاری .

نایب رئیس - آقای حاذقی نسبت فائین فرمایشی داریم ؟ (حاذقی - نسبت بصورت جلسه) بفرمائید

حاذقی - عرض کنم که در ضمن عرایض بنده در جلسه گذشته توضیحی دادم که اینجا اصلاح حذف شده است عرض کردم که این کمیسیونی که برای پیش بینی های لازم و برای جلوگیری از نظایر سالهای گذشته راجع به ججاج ایرانی تشکیل شده بود نظامنامه ای تهیه نموده و بدوالت داده هر چه زودتر باید بدوالت تصویب خودش را راجع باین گزارش و آئین نامه اتخاذ کند

و این را از ۱۵ رمضان بموقع اجرا بگذارد و اگر بتأخیر بیندازد و باز هم نظایر آن گرفتارهای سنوات گذشته تکرار شود نمایندگان مجلس البته حق اعتراضشان محفوظ است که اعتراض بکنند این موضوع اصلاح نشده است

نایب رئیس - اصلاح میشود آقای صدرزاده

صدرزاده - يك اصلاحاتی است در نطق بنده که میدهم به تندنویسی اصلاح کنند ضمناً خواستم عرض کنم و یک تذکری بمقام ریاست عرض کنم و آن این است که دستور جلسات برای ۱۵ روز تعیین شود و مقرر بفرمائید که در هر جلسه نسبت بآن مسئله ای که مطرح و رسیدگی می شود تا بلو نصب شود که اشخاصی که می خواهند و در آن موضوع ملاحظه هستند بعنوان مخالف یا موافق صحبت کنند میتوانند اسم نویسی کنند نه اینکه تمام دستور در يك صورت نوشته شود که چون اشخاص مطلع نمیشوند نمی توانند در قسمتی از دستور که مورد علاقه شان است ثبت نام کنند

نایب رئیس - این فرمایش آقای اصلی نیست چون ممکن است در يك روز ۴ قانون طرح بشود و بتصویب برسد طبق نظامنامه برای ۱۵ روز در هیئت رئیسه دستور تعیین می شود تا بلوهایش هم نصب میشود و آقایان هم باید توجه باین قسمت بفرمایند .

صدرزاده - اقلا روزی که نصب میشود آن روز را اعلام کنند

نایب رئیس - آقای ارباب

ارباب - اسم بنده را جزء دیر آمدگان نوشته بودند در حالی که دیر نیامده بودم ممکن است زودتر بنده حاضر بشوم اما

دیر نمی آیم .

نایب رئیس - آقای امینی

امینی - اشتباهاتی که در عرایض من هست البته یادداشت کردم بوجه تندنویسی میدهم اما در جلسه گذشته که موضوع سؤال مطرح بود بنده عرض کردم که سؤال جزو دستور است و جلسه فوق العاده لازم ندارد و حالا هم دومرتبه تکرار میکنم استدعا میکنم بفرمائید وزرا بیایند جواب بدهند چون احتیاجی ب جلسه فوق العاده ندارد

نایب رئیس - اگر آقایان موافقت بفرمایند جلسه سه شنبه را اختصاص بسؤال بدهیم که سؤالات مطرح شود

آزاد - نه آقا قبل از دستور صحبت داریم

نایب رئیس - روز سه شنبه راهرض کردم موافقت بفرمائید بسؤالات اختصاص داده شود

ارباب - روز سه شنبه دولت يك توجهی بسؤالات بکند که این دستگاه زندگانه آتقدر اسباب زحمت مردم نشود

نایب رئیس - آقای ارباب بی اجازه صحبت نکنید نسبت بصورت مجلس دیگر نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) صورت مجلس تصویب شد

(۳- بیانات قبل از دستور - آقایان : امامی اهری - آزاد - گنجینه و معاون نخست وزیر)

نایب رئیس - آقای امامی اهری

امامی اهری - شب پنجشنبه ۱۶ خرداد رادیو لندن خبری منتشر کرد که فردای آن در اغلب جراید و روزنامهجات ضمن اخبار خارجه درج شد که برای هر فرد ایرانی فوق العاده حائز اهمیت است و آن عبارت از پذیرفته

شدن هر حال دولت انگلستان است در دادگاه
بین المللی لاهه علیه دولت ایران در مورد ملی
کردن صنعت نفت - راجع باصل موضوع
یعنی ملی کردن صنعت نفت با اندازه کافی
صحت شده و قانونی از مجلسین گذشته و
بتوضیح ملوکانه نیز رسیده وار کان قانونی
آن تمام شده و بصورت يك قانون لازم-
الاجرا در آمده و صحبت در اطراف آن که
اینک دولت و هیئت مختلط مشغول اجرای
قانون مزبور هستند مورد ندارد جز تقاضای
تسریع در اجرای قانون و جلوگیری از هر
گونه مداخله و ممانعت در این امر حیاتی
ملی موضوعی که حالا باید مورد
بحث دقیق قرار گرفته و در صورت اقتضا
جواب لازم بآن داده شود و تسلیم نبودن
ملت ایران بتصمیم متغذله از طرف دیوان
لاهاه اعلام شده عبارتست از پذیرفته
شدن دادخواست دولت انگلستان - ادعای
دولت انگلستان مبنی بر اینکه دولت ایران
با اجرای قانون ملی کردن صنعت نفت در
ایران با قوانین و موازین بین المللی مغایرت
کرده و يك قرارداد بین المللی را نقض کرده
بر اساس غیر منطقی است زیرا اصل ملی
کردن يك صنعت باستانی دیگر ارتباطی
با قوانین بین المللی نداشته و یکی از اختیارات
قانونی هر دولت مستقل و خود مختار بوده و
دول متدین جهان این اصل را بعنوان يك
قانون بین المللی قبول کرده اند ادعای دولت
انگلستان حتی با نظریه خود دولت مزبور
که در موارد عده بر ابر داشته مبنی بر این
که هر دولت برای تأمین آسایش و سعادت
ملت خود میتواند حتی بمصادره اموال
خارجیها مبادرت کند منتها با این شرط که
مبادرت فوق العاده عجیب است که دولت
انگلستان در کشور خود برای تأمین آسایش
و سعادت اهالی و بالابردن سطح زندگی
آنها اصل ملی کردن صنایع را مانند صنعت
فولاد و غیره قبول کرده و بموقع اجرا در
آورده است - عملی شدن ماده ۲۹۸ -
قیل و قال و رسدای دائر بر مصادره اموال و
افزادگی آنرا با جبران خسارات وارده برای
امضاء کنندگان قرارداد مزبور قبول کرده
و بملی شدن اموال اتباع خود در لهستان و
یوگسلاوی و غیره تسلیم شده ولی چرا بمل
دولت ایران که حاکی از حقوق حاکمیت
هر دولت بر منابع خویش میباشد و از مقتضات يك
دولت مستقل و خود مختار است ایراد اعتراض
دارد نمی فهمم و متعجبم و مثل آن یکی دیگر
که میگوید مرك خوب است اما برای همسایه
و اقوام مصداق مثل ایرانی يك بام و دو
هواری بطور محسوس در این مورد نمایان
ساخته است

در مورد آدماي دیگر دولت انگلستان
مبنی بر صالح دانستن دیوان دادرس لاهه
هم باید عرض کنم که یکی از موارد صلاحیت
دادگاه مزبور هنگامی است که طرفین بیل خود
بداد تاه منظم شده و تقاضای رسیدگی
نمایند و در این مورد نه تنها از طرف دولت
ایران چنین تقاضایی نشده بلکه صراحتاً
اظهار مغایرت شده و عدم صلاحیت دیوان
مزبور در رسیدگی بشکایت دولت انگلستان
اعلام شده و در قرارداد بین ایران و شرکت نفت
نیز ماده ای که متضمن رجوع اجباری بدادگاه
رایش بینی کرده باشد وجود ندارد و فرضاً
هم قسمت مهم سهام شرکت نفت را دولت
انگلیس خریدم باشد و این عمل دولت
انگلیس هم مبطل امتیاز فراداد شرکت
نفت نباشد چون با اطلاع و تصویب
و رضای دولت ایران نبوده است لا اقل
هیچگونه تأثیری از لحاظ حقوق ما نداشته
و ایجاد حق برای دولت انگلستان و نتیجه
ایجاد صلاحیت برای دیوان لاهه نخواهد
گردد و دولت و ملت ایران صراحتاً و جفاً با
احاله رسیدگی امر اختلاف با شرکت نفت
بدیوان لاهه مخالف بوده و دیوان مزبور
را در این باب غیر صالح میدانند و بعضی
این عقیده را دارند که دولت ایران بهترین
اقدامی که میتواند در این مورد بکند این
است که اصلاً بطور کلی کناره گیری خودش
را از دیوان لاهه اعلام کند بهر حال دولت
بهیچ دولت بیگانه و بهیچ عنوان اجازه
مداخله در امور داخلی خود را نخواهد داد
منتها چون مطلب پایتجا رسیدن نکته را
که در موارد عده بر ابر داشته مبنی بر این
که هر دولت برای تأمین آسایش و سعادت
ملت خود میتواند حتی بمصادره اموال
خارجیها مبادرت کند منتها با این شرط که
مبادرت فوق العاده عجیب است که دولت
انگلستان در کشور خود برای تأمین آسایش
و سعادت اهالی و بالابردن سطح زندگی
آنها اصل ملی کردن صنایع را مانند صنعت
فولاد و غیره قبول کرده و بموقع اجرا در
آورده است - عملی شدن ماده ۲۹۸ -
قیل و قال و رسدای دائر بر مصادره اموال و
افزادگی آنرا با جبران خسارات وارده برای
امضاء کنندگان قرارداد مزبور قبول کرده
و بملی شدن اموال اتباع خود در لهستان و
یوگسلاوی و غیره تسلیم شده ولی چرا بمل
دولت ایران که حاکی از حقوق حاکمیت
هر دولت بر منابع خویش میباشد و از مقتضات يك
دولت مستقل و خود مختار است ایراد اعتراض
دارد نمی فهمم و متعجبم و مثل آن یکی دیگر
که میگوید مرك خوب است اما برای همسایه
و اقوام مصداق مثل ایرانی يك بام و دو
هواری بطور محسوس در این مورد نمایان
ساخته است

مبذول داشته و ملت ایران را از انتظار
بیرون آورده و آرزوی ملت را بر آورد
و هر چند هدف بسیار قدسی در پیش داشته
و انجام مسئولیت بسیار سنگینی را تقبل
کرده اند اما بازم باید عرض کنم که
انتظارات ملت ایران از کابینه ایشان خیلی
ضیق وقت در مقام تشریح گرفتاریها و
بدبختیهای مردم نیستم چنانکه دوست و
دشمن خودی و بیگانه بدبختی و فقر و مذلت
و بیچارگی توده ملت را تصدیق می نمایند
چائی که مغربین خارجی که دو روز با ایران
آمده و مطالعه سطحی می کنند می نویسند
اکثریت ملت ایران فاقد بدبختی ترین مسائل
زندگی است با قید این نکته که زارهین
ایرانی بهیچوجه سادتمند نبوده و از وضع
خود ناراضی هستند و فعلاً برای يك لقمه
نان بخور و نینرفعالیت می کنند و امید
بیشترت ندارند یا فقر و هرج و مرج داخلی
رو بتوسعه و تزیین است برای جنابعالی
آقای نخست وزیر که نیستند ولی طرف خطاب
من ایشان هستند که در نقطه های متعدد تاریخی
خود بعد اکل این بدبختیها را تشریح
کرده ایم و بخوبی میدانید ملت ایران از
شا چه می خواهد بیان این قبیل مطالب
زائد است ملت ایران از شما انتظار داشت
از وضع حاضر از این وحدت کلمه از این هم
آهنگی که برای اکثر رجال سیاسی ایران نا
کنون پیش آمده حد اکثر استفاده را کرده
و يك نهضت اصلاح طلبانه ایجاد کنید و
اساس این تشکیلات فاسد را بهم بریزید
سازمان اداری قلمی ما را زیر و زبر کنید
والا فرضاً هم که توانستید سالیانه مبالغ
ممتناهی بوند طلا از هوائه نفت ایران
تحصیل کنید آیا تردیدی دارید که مثل
پولهای که از این ملت بدبخت ستدیده
گرفته شده بمصرف عیاشی و ولگردی و خوش
گذرانی نورچشمی ها نخواهد رسید آقایان والله
بتشینه يك فکر اساسی بحال زار ملت و
مملکت بکنید یا نقش دادن و حمله کردن
بفلات شخص یا دولت بیگانه کار ما اصلاح
نمی شود (صحیح است) امروز از این ملت
بیچاره متجاوز از یک میلیارد تومان مالیات
گرفته می شود و تمامی هم هست که از
طبقه پائین و فقرا اخذ و بمصرف توانگران
و اغنیای برسد (صحیح است) اگر تمامی هم
نباشد که يك دینار از این وجوه بمصرف
تولید و عمران یا اصلاح حال همان طبقه
پائین نشود بر اثر اینکه دولت مانده ندارد
بدبختانه همان نتیجه گرفته میشود که اگر
تعمدی نبود بر اینکه هیچگونه اصلاحی
بممل نیاید آقایان تا کی این ملت بدبخت قد
کیلویی دوسه زبال را در دست زبال مصرف
کند؟ والله شاهه ملت زیر بار تحمیلات و
مالیات خورد شده است نشان دادن زافه

های جنوب شهر را بخبرین خارجی بعنوان
مظالم شرکت سابق نفت بندهم تمسداً
قبول میکنم ولی آقایان بیاید در بیگاه
ملت منی که با وجود عدم ضامت و توانائی
یک میلیارد تومان مالیات بمدهم اعتراف کنیم
اعتراف تلخی بکنیم و بگوئیم ای ملت نجیب
بیچاره همین وجوهی که از تو گرفته می
شود صرف تشکیلات پرنسلی عرضی و طولیل
بی ربط و غیر مفید ادارات میشود (صحیح
است) که غالباً نقاط حساس آنرا هم آقا
زاده ها و نورچشمیها و پسر خاله گرفته اند
با مزاج سنگینی در نقاط مختلف کشور
دانشکده تأسیس کرده ایم ولی با وجود
شکایات و درخواست های مردم و دانشجویان
و تذکرات مکرر اشخاص علاقمند برای
رفع نواقص اقدام نمیشود آقایانی که از تبریز
تشریف آورده اند میدانند و اطلاعات
کافی دارند که دانشکده تبریز درست
شده است آنها تقاضای خیلی مختصری
دارند با استفاده چند نفر استاد خارجی با داخلی
ایجاد يك لایرا توار فرضاً نواقص آنها بر
طرف میشود و آن نتیجه ای که باید از این
زحمات گرفته میشود ولی بدبختانه هر چه
گفته میشود اثری ندارد ضمناً متأسفم که
بعضی از آقایان گاهی پیشنهاد بر چنین
این دانشکده ها را میفرمایند که ما کاملاً
این قسمت مخالفیم و معتقدیم که حتی المقدور
باید تکمیل شود (صحیح است) در سال
گذشته از طرف سازمان برنامه و وزارت
راه در نقاط مختلف کشور منجمه در
آذربایجان راههای دائر را کنار گذاشته و حتی
از تعمیر آنها در عرض این مدت خودداری
کرده و بقول خودشان درصد ایجاد راه
های اساسی بر آمده اند بسیار خوب آخرین
آرزوی ما این است که راههایی مطابق
اصول صحیح بینا بکنیم ولی نصف راهها
از خاک ریزی و پل سازی و غیره انجام شده که
نصف دیگر آنها هم اسامال درست شده و قابل
استفاده گردد (امینی - کجا را درست
کرده اند) ولی بدبختانه تا کنون جزئی ترین
قدیمی در این راه برداشته نشده و مدت خیلی
کمی از فصل مناسب این قبیل امور بیشتر
نمانده است و نتیجه که گرفته شده یا میشود
میدانید چیست راههای سابق بر اثر عدم
مراقبت و تأمین از بین رفته و راههای اساسی
هم اصلاح و تکمیل نشده است و نتیجه که
عائد ملت بیچاره شده با بی راهی یا براهی
است هر ایش بنده تمام شد ولی چون وقت
تمام شده است خاتمه میدهم
نایب رئیس - آقای آزاد
آزاد - من عادت نداشتم تا بحال
وقتی که پشت تریبون می آیم کافه بنویسم
و بخوانم ولی چون می بینم مطالبی
که گویند در پشت تریبون اظهار
میکند برای مردم همان مطالبی است که

روزنامه ها می نویسند روزنامه ها هم نمیتوانند
آزادری که ناطق رشت می نویسند صحبت می-
کند تمام مطالب صحیح است و اغلب
نطقها در جراید سردست شکسته طبع و
توزیع میشود و مردم خیال میکنند آنچه چیزی
را که ناطق صحبت کرده است همانها می
است که در روزنامه ها نوشته اند بنابراین
امروز برای اولین مرتبه مطالبی را میخوانم
عرض کنم نوشته ام و قرائت میکنم
آقایان میدانند که من عضو جبهه
ملی و فرا کسیون وطن بودم و مدتی با
آقای دکتر مصدق و سایر اعضاء جبهه ملی
همکاری می کردم و روزی که آقای دکتر
مصدق کابینه خود را معرفی کردند من رای
بکابینه ایشان نداده و بعد از فرا کسیون
وطن استعفا کردم (حاذقی - کم لطفی
فرمودید) .
در اطراف استغای من تعبیر و تفسیر
های زیادی شد که هیچیک با حقیقت وفق نمیداد
و من حالا مختصراً توضیح میدهم .
روزی که آقای دکتر مصدق رأی نمایان
گرفت مارا بخانه خود دعوت کرد اعضاء
جبهه ملی حضور پیدا کردند در اطراف
تشکیل کابینه بحث شد چند نفر گفتند آقای
دکتر را در انتخاب اعضاء کابینه آزاد
بگذاریم .
این چند نفر شبیه بتولیان سابق مجلس
بودند که وقتی نخست وزیر را انتخاب میشد
محرمانه با او زد و بند میکردند بعد سایر
و کلامی گفتند نباید در انتخاب اعضاء
کابینه دخالت کرد دست نخست وزیر آزاد
بگذارید .
فقط چهار نفر با این نظر مخالف
بودند یکی من و سه نفر دیگر آقایان
ملکی - جلالی نائینی و دکتر فاطمی بودند
من با آقای دکتر مصدق گفتم شخصیتی که
شما امروز پیدا کرده اید غیر از شخصیت
چند سال قبل است دوسال قبل دوست نفر
عقیده داشتند امروز در سراسر ایران شهرت
پیدا کرده اید بلکه شخصیت بین المللی پیدا
کرده اید .
این شخصیتی که امروز دارید بواسطه
این است که من و سه هزار نفر عضو حزب
استقلال پشت سر شما هستیم (حاذقی -
چند نفر) (شوشتری - بشما چه) این
شخصیت امروز شما در نتیجه این است که
آقای کاشانی با چند هزار نفر پیرو از شما
حمایت میکند - این شخصیت امروز شما
برای اینست که حزب ایران و اعضاء جبهه
ملی پشت سر شما هستند اگر شما میخواستید
که شخصیت شما محترم بماند باید این دستجات
را راضی کنید و نظریات آنها را محترم
شمارید .
هما مثل بعضی از نخست وزیرها
نباشید که با کمک چند نفر از دوستان روی
کلاه می آورند و دستار را بر سر کرده

دنبال مخالفین میروند مخالف موافق نمیشود
دوستان هم میرنجند و آن نخست وزیر از
سر بر زمین می خورد صلاح شما در اینست
که دو نفر از حزب استقلال - دو نفر از
دوستان آقای کاشانی - دو نفر از حزب ایران
دو نفر هم از جبهه ملی در کابینه داخل کنید
که افراد این جمعیت ها و احزاب برای
وزراء خودشان که در کابینه هستند از
کابینه پشتیبانی کنند برای انتخاب چند
وزیر دیگر هم آزاد باشید . (فرامرزی -
آقای آزاد ما هم کمک کردیم سهم داریم)
آقای مکی فر فر کرد بیرون رفت اسم
یک نفر هم برده شد بعد من با آقای دکتر مصدق
گفتم من پیش بینی میکنم که شما اعضاء
کابینه خودتان را از قبیل مصطفی فاتح
بکابینه ایشان نداده و بعد از فرا کسیون
انتخاب کنید با تعرض خارج شدم کابینه را
که معرفی کردند دیدم پیش بینی من درست
بود لذا نتوانستم بکابینه رای بدهم زیرا
من معتقد هستم که بدبختی کشور ایران در
اثر اعمال نفوذ خارجی است وقتی که می
بینیم در کابینه ای یک نفر یا بیشتر همال
اجنبی عضویت دارند من اصولاً و برخلاف
معتقدات خود نمی توانم عمل کنم و باید
با بیگانه پرستان مبارزه کنم خصوصاً که
این کابینه کابینه ای بود که برای خلع به
از کیانی سابق نفت تشکیل شده بود من
تعجب کردم که چگونه با دست بعضی از
عمال انگلیسی می خواهند خلع یه از
کیانی انگلیسی کنند (صحیح است) این
قضیه شبیه باین است که دولتی بخواهد با
انگلیسها جنگ کند سرباز و قشونی که
برای جنگ حاضر میکند افسر و سرباز
انگلیسی باشد و مدعی شود که من با سرباز
و افسر انگلیسی می خواهم انگلستان را
مغلوب کنم .
مطلب دوم من راجع بموضوع نفت
است این مطلب شامل ۳ قسمت است
قسمت اول - مبارزاتی که ملت ایران
از چندین سال قبل راجع بلغو قراردادها و
استیفای حق خود نموده است
قسمت دوم - جریان عمل نفت است
که متهمی بملی شدن صنعت نفت است . . .
(صحیح است)
قسمت سوم - مسامحه دولت است
در اجرای قانون ملی شدن صنعت نفت
آقایان مسبقاً که بموضوع استخراج
نفت جنوب و کهمانی سابق موضوعی بود که
از سالیان دراز ملت ایران بآن ابراز علاقه
میکرد و در نتیجه همان ابراز علاقه بود که در
سال ۱۳۱۱ دولت دیکتاتوری وقت از
آن سوء استفاده کرده قرارداد داری را
لغو و بعد قرارداد ۱۳۱۲ را برای مدت
۹۳ سال منعقد نمود .
پس از قضیه شهر یور علاقه ملت ایران
باشای قرارداد نفت جنوب و استیفای کامل

از منابع آن شدید تر گردید و هر کسی
بهم خود در روزنامه ها در مجالس و محافل
و در مجلس شورای ملی وارد مبارزه گردید
شدید ترین مبارزات را در سالهای اخیر
حزب استقلال نمود حزب استقلال در روز -
نامه آزاد که ناشر افکار بود مقالات عده
نوشت چندین مرتبه میتینگهای سیار و
ثابت داد حتی شمارهایی تحت عنوان این
که نفت خون ملت ایران است ۴۸ سال
مکیدن این خون ککلی است قرارداد ۱۹۳۳
باید لغو شود که الانهم آن تابلو بنظر
آقایان میرسد روزها در خیابانها
بگردش در آورده بود - در حادثه ۱۰ بهمن
انگلیسها که خیلی از عملیات حزب استقلال
عصبانی بودند و الا نژاد عضو حزب استقلال
که فعالیت شدید علیه نفت میکرد به
بهانه اینکه در روزنامه آزاد مقاله نوشته
یکسال ونیم بوسیله محکمه نظامی محکوم
بعین نمودند .
من تا امروز يك که راجع بقالیات
حزب استقلال درباره الغای قرارداد ۱۹۳۳
و ملی شدن صنعت نفت چیزی نگفته ام
خجالت هم میکنم که چیزی در این باره
بگویم زیرا معتقدم اگر کسی وظیفه منجمی
یاملی خود را انجام داد متنی بردیگری
ندارد یک نفر که مدعی است مسلمان است
اگر نماز خواند و روزه گرفت حق ندارد
منت سر مردم بگذارد و هر ساعت ببرد
بگوید من نماز میخوانم و روزه می گیرم
هر کسی مسلمان است و وظیفه دارد روزه
بگیرد و نماز بخواند اگر روزه نگرفت و نماز
نخواند مرتکب گناه شده است .
یکمردی که در کشوری زندگانی
می کند وظیفه دارد از منافع کشورش در
مقابل بیگانه دفاع کند اگر دفاع کرد
وظیفه معمولی خود را انجام داده است
اگر تکرر مرد پیشرف و نامرد است .
(صحیح است)
متأسفانه می بینم چند نفر که در باره
نفت مذاکراتی کرده اند هر روز این عمل
را بسر مردم میزنند و مسئله نفت را برای
خود دکانی قرارداد اند
آقایان میدانند در مسئله نفت تمام
ملت ایران همت گماشت و در این اقدام
تمام مردم سهیم و شریکند و مخصوص دسته
همینی نیست و اگر کسی برای منافع کشورش
اقدامی بکند و به او راه روزی بسر
مردم بزند آدم دنی الطبع و پستی است و
امپراطور حوادث در این دکان را ببندد .
(صحیح است)
موضوع دیگر جریان ملی شدن
صنعت نفت است (صحیح است) جریان ملی
شدن صنعت نفت در اول باینصورت نبود
بخاطر دارم روزنامه شاهد در مقالات اساسی
خود نوشته بود اگر انگلیسها نصف درآمد
نفت را بما بدهند این بزرگترین موفقیت
برای ما خواهد بود

خود من يک روز با آقای دکتر مصدق
راجع بالغای قرار داد ۱۹۳۳ صحبت
کردم گفتند آقا مگر می شود قرارداد را
لغو کرد ولی پس از آنکه حزب استقلال
اعلامیه ای صادر کرد که قرارداد نفت باید
لغو شود و من اعلامیه را در مجلس قرائت
کردم و آقای جمال امامی گفتند این عقیده
رفقای شما هم هست یا خیر و من گفتم این
عقیده حزب استقلال است (صحیح است)
متدرجاً بموضوع نفت بصورت ملی شدن
درآمد و کسبیون مجلس این نظریه را
تأیید کرد .
راجع به خلع یه - آقای دکتر مصدق
عقیده به خلع یه نداشت ایشان در روز دو
شنبه دوم اردیبهشت ۳۰ در فرا کسیون وطن
موادی را پیشنهاد کرده و در کاغذی
ماشین شده بهر يك از حاضران دادند که
در روزنامه اطلاعات شماره ۷۰۰ م چاپ
شده برقرار است . . .
(این متعلق به آقای دکتر مصدق است)
۱ - هیئتی مرکب از چهار نفر
نمایندگان مجلس سنا و چهار نفر از
نمایندگان مجلس شورای ملی و وزیراعلیه
دادگستری و اقتصاد ملی و مدیر کل بانک
ایران بنام هیئت تصفیه برای اجراء
قانون ملی شدن صنعت نفت تشکیل
میشود . . .
۲ - برای بهر میراداری فوری و بلا
تأخیر از منافع نفت جنوب هیئت مزبور
مكلف است چند درصد از عایدات جاری
را برای تأمین مدعی به شرکت صاحب
امتیاز سابق در بانک ملی ایران یا بانک
مرضی الطرفین دیگر و دیده گذارد
در این ماده دوم بهیچوجه اسمی از
تاریخ خلع یه برده نشده (فرهودی
نوشته شده بهر میراداری فوری) بهر میراداری
غیر از خلع یه است بگذارید کسانی که
اطلاع ندارند این حرفها را بزنند
۳ - هیئت تصفیه مکلف است دعاری
حقه دولت و هم چنین دعاوی حقه شرکت
صاحب امتیاز سابق رسیدگی نموده نظریات
خود را بمجلسین گزارش دهد و پس از
تصویب مجلسین بموقع اجراء گذارد . . .
۴ - برای تبدیل تدریجی متخصصین
خارجی بمتخصصین ایرانی هیئت تصفیه
مكلف است آئین نامه اعزام یکمده محصل
جامع الشرايط را که در هر سال برای فرا
گرفتن رشته های مختلف معلومات و تجربیات
مر بوط صنایع نفت باید به کشورهای خارج
بروند و مخارج تحصیل آنها از عواید
نفت پرداخته شود تدوین نماید و پس از
تصویب هیئت وزیران بوسیله وزارت فرهنگ
بموقع اجراء گذارده شود . . .
۵ - هیئت تصفیه باید هر چه زودتر
اساسنامه شرکت دولتی نفت جنوب را که

در آن هیئت عامله و هیئت نظارت مختلط از متخصصین داخلی و خارجی پیش بینی شود تهیه و برای تصویب به مجلسین پیشنهاد کند .

تیسر - ملیت هر یک از متخصصین خارجی باید در هر مورد بتصویب مجلسین برسد صلاحیت علمی - عملی - انانیت و حسن سابقه هر یک بتصدیق دولت متبوع آنان رسیده باشد .

۶ - کلیه خریداران محصولات نفتی حوزه امتیاز سابق از اول سال ۱۹۴۸ تا تاریخ تصویب ملی شدن صنعت نفت در ایران در صورت تساوی شرایط حق تقدم خواهند داشت .

۷ - کمیسیون تصفیه باید در ظرف ۳ ماه از تاریخ اجراء این قانون بکار خود خاتمه دهد و گزارش عملیات خود را به مجلسین تقدیم کند . در صورتی که احتیاج به تمدید مدت داشته باشد دلایل موجبات آن را گزارش خود ذکر نماید .

۸ - از آنکه این پروژه فرائض شد من دیدم صحبتی از تحویل مؤسسات نفتی در این پروژه نیست به آقای دکتر مصدق گفتم چرا از تحویل مؤسسات و تاریخ آن ذکری نکرده اید گفتند باشد . بعد من به آقای دکتر مصدق پرخاش کرده چیزی نمانده بود با هم گلاویز بشویم من گفتم حتماً باید تاریخ تحویل صریحاً قید شود آقایان مکی و نریمان گفتند نظر شما را تأمین می کنیم . آقای دکتر مصدق تمام کاغذهای ماشین شده را از ما گرفته از اطراف بیرون رفتند و روز بعد در ماده دوم خلع ید فوری را ذکر کرده بجلسه آوردند و از تصویب مجلس گذشت . در مجلس سنا از آقای دکتر مصدق پرسیده بودند چرا کلمه خلع ید را در پروژه نوشتید جواب داده بودند بمن تحویل کردند . من حدس میزنم میخواستند مؤسسات نفت را روی کاغذ با تحویل بدهند .

بنده چون خیلی وارد بودم در جریان سیاسی یک نکاتی را میخواستم به آقایان عرض کنم در سنه ۱۳۱۱ که قرارداد نفت را لغو کرده بودند نطق های خیلی فرائی در همین مجلس شورای ملی بره الهای قرارداد نفت بعمل آمد بغض مردم میآید ما در زندان بودیم روزنامه ها را آوردند دیدم آقای دشتی يك نطق خیلی شدید کرده بودند بر علیه کیانی نفت که کیانی نفت جنوب یکمده زیادی از مردم بیگانه را آوردند حبس کردند و حالا ما لغو کردیم و نباید آن مظالم جبران بشود آن اشخاصی که آقای دشتی صحبت می کردند در زندان بودند . مادر یکی از آنها يك کاغذی برداشت نوشت با امیدواری زیاد و آورد دم در مجلس و داد با آقای دشتی و گفت این پسر من ویس خواهد من الان در زندان

هستند و چون شما این صحبتها را کردید خوبست که دستور بدهید او را از زندان بیرون بیاورند . آقای دشتی فوری این کاغذ را داد يك پایش که آن زن را هم بردند در زندان چند روز نگهداشتند و بعد هم التزام از او گرفتند که بعد از این کاغذ بنویسی راجع بیست ، بدورت را در می آوریم . در پشت تریبون آمدند نطق کردند که ما قرارداد را لغو کردیم و میخواستیم این مظالم را جبران بکنیم ولی بعد که این زن کاغذ نوشت از او التزام گرفتند و آنها که در زندان بودند وقتی مادر آنها کاغذ داد قبول نکردند .

باز اگر آقایان بغض اطرافیان باشد آقای داور رفته بود در جامعه ملل و دیوان داری نطقهای شدیدی میکرد که ما قرارداد را لغو کردیم و مؤسسات را از انگلستان میخواستیم بگیریم و آن اشخاصی که در زندان افتاده اند آزاد خواهیم کرد . نطق های شدیدی میکرد بر علیه انگلستان ، نطقهای عجیب و غریب که الان هست که ما همچین کردیم ، همچون کردیم ، قرارداد را لغو کردیم ، انگلیسها حق ندارند يك مرتبه دیدیم قرارداد شصت سال شد ۹۳ سال ، من دیگر بجرم گول نمی خورم ، ممکن است بازاری گول بخورد ، ممکن است اشخاصی دیگر گول بخورند ولی من گول نمیخورم بجرم .

موقعی که کس آمده بود به ایران برای مذاکره و برای بستن قرارداد دروزها در وزارت مالیه يك اطاقی را خلوت کرده بودند با هم صحبت میکردند و شهادت منزل مهندس اتحادیه با آقای دکتر متین دفتری هر شب جلسه داشتند و آقای دکتر متین دفتری از کس راهنمایی میکرد حالا من تعجب دارم که این آقای دکتر متین دفتری حرکت کرده است رفته است با آنجا دکتر متین دفتری که کس را راهنمایی میکرد متین دفتری به من میسر کس ، به من میسر کس ، کسی که آمده بود قرارداد کس و گفتشایان را ببندد راهنمایی میکرد حالا من تعجب میکنم که آقای دکتر متین دفتری حرکت میکند میروند جنوب که از همان کس که راهنمایی میکرد این نفت را تحویل بگیرد من که اینها را شوخی میدانم (فرامرزی - احتمال نمیدهد که اختیار فرموده باشد؟) اشتباه چند روز روشن میبود که بنده اشتباه میکنم یا شما (پیراسته - حتماً اشتباه میفرمایید) بلی مثل اشتباهاتی که چنانجالی میفرمودید .

تمام شده .
فایب رئیس - آقای آزاد وقت شما **جمعی از نمایندگان** - بگذارید بر فشارنا برزند .
آزاد - اگر آقایان اجازه بدهند من ادامه می دهم من از مجلس وقت

فرامرزی - من اخطار دارم **فایب رئیس** - بفرمائید **فرامرزی** - با این باید قاعده باشد که هر کس آمد اینجا استاد اگر مجلس با او مخالفت نکرد حرف بزند یا باید بیش از آن مدتی که در آئین نامه تعیین شده حرف بزند . یک روز میگویند میشود . یک روز میگویند نمیشود .

فایب رئیس - استدعای کتم آقایان توجه بفرمائید . آقای فرامرزی فرمایشان را کردید حالا سرجایتان بنشینید و جواب بده را هم بشنوید (فرامرزی - بفرمائید) آئین نامه اجازه داده که ۳ نفر قبل از دستور صحبت بکنند هر نفری ۱۵ دقیقه و این سابقه هست و این سابقه را هم بنده گذاشتم در مجلس که به ۱۵ نفر نطق قبل از دستور را اجازه ندهند استفاده کنند بنده جلوی را گرفتم ولی این سابقه هم هست که اگر مجلس با اکثریت رای داد اجازه داد میتواند بیشتر صحبت کند . (صحیح است) البته بنده بدون رای مجلس بایشان اجازه نمیدهم آقا اگر تأمل می فرمودید سؤال می کردم که چند دقیقه وقت میخواهید و اجازه می گرفتم از مجلس آنوقت اجازه میدادم . حالا چند دقیقه وقت میخواهید آقای آزاد ؟

آزاد - ده دقیقه بیشتر نمیخواهم **فایب رئیس** - آقایانی که با ده دقیقه اضافه صحبت کردن آقای آزاد موافقت دارند بقیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شده بفرمائید آقای آزاد .
آزاد - من حدس میزنم میخواستند مؤسسات نفت را روی کاغذ با تحویل بدهند . کیانی نفت سه هزار و دوست نفر انگلیسی در مؤسسات خودش دارد و یکمده از دیگر هم خارجی در آنجا هستند دولت میخواهد ۳ نفر را بفرستد که این مؤسسات را تحویل بگیرند . من بنده ام چطور میشود که ۳ نفر آدم برود آنجا سه هزار و دوست نفر انگلیسی و عدهای خارجی دیگر را تحت اطاعت خودش قرار بدهد و استفاده کند (حاذقی - اینها مستخدمند) مستخدم را دولت ایران باید بگذارد (صحیح است) شما در قانون نوشته اید متخصص بایستی از خارج بیاورند شما نگفتید که مستخدم را از خارج بیاورند . چرا برخلاف مصالح ملتی که کیلیش هستی داری صحبت میکنی؟ این ملت ایران از تو انتقام خواهد کشید . آقا ملت ایران نگفته است که شما بجای ایرانی انگلیسی بگذارید . این خیانت است . آقای حاذقی شما انگلیسی ها و هندوها را بگذارید این خیانت محاسب باشند و دفتر دار باشند این خیانت است آقای حاذقی که شما انگلیسی ها و هندوها را آنجا بگذارید کار کنند آنوقت دیگر معلوم میشود تاریخ قضاوت می کند . (کشاورز صدر - دکتر مصدق خیانت نمیکند) خیانت نمی کند ، ممکن است اشتباه بکنند .

ایرانی برای يك اقمه نان گدا و گرسنه باشد (دکتر بقائی - اینها در منزل سردار فاخر صحبت شده بگذارید بگویند) البته مردم میفهمند چرا نمی فهمند . نه آقای دکتر بقائی اینها در منزل آقای سردار فاخر صحبت نشده ، باتوماس این حرف را زدم عزیزم نه با او ، باتوماس رفت صحبت کردم نه با سردار فاخر خجالت نکشی ، باتوماس (دکتر بقائی - توماس کیست ؟) یکروز میگویند نمیشود . توضیح میدهم آقای دکتر . توماس را اینجا توضیح میدهم ماسکها را بر میدارم . (کشاورز صدر - توماس یعنی کوجه فرنگی) یکی از دیگر پرسید قیبه باقاف است یا باقین جواب داد قیبه نه باقاف است و نه باقین بلکه باگوش است و روغن من می بینم که دولت میخواهد قیبه باقاف را با حق ملت فرورد نه قیبه باگوش و روغن را تعجب میکنم که تاریخ تکرار میشود در سنه ۱۳۱۱ که قرار داد داری لغو شد همه مردم مظنون بوده میگفتند زیر کاسه نیم کاسه است من در زندان بودم یکروز داد میتواند بیشتر صحبت کند . (صحیح است) البته بنده بدون رای مجلس بایشان اجازه نمیدهم آقا اگر تأمل می فرمودید سؤال می کردم که چند دقیقه وقت میخواهید و اجازه می گرفتم از مجلس آنوقت اجازه میدادم . حالا چند دقیقه وقت میخواهید آقای آزاد ؟

آزاد - ده دقیقه بیشتر نمیخواهم **فایب رئیس** - آقایانی که با ده دقیقه اضافه صحبت کردن آقای آزاد موافقت دارند بقیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شده بفرمائید آقای آزاد .
آزاد - من حدس میزنم میخواستند مؤسسات نفت را روی کاغذ با تحویل بدهند . کیانی نفت سه هزار و دوست نفر انگلیسی در مؤسسات خودش دارد و یکمده از دیگر هم خارجی در آنجا هستند دولت میخواهد ۳ نفر را بفرستد که این مؤسسات را تحویل بگیرند . من بنده ام چطور میشود که ۳ نفر آدم برود آنجا سه هزار و دوست نفر انگلیسی و عدهای خارجی دیگر را تحت اطاعت خودش قرار بدهد و استفاده کند (حاذقی - اینها مستخدمند) مستخدم را دولت ایران باید بگذارد (صحیح است) شما در قانون نوشته اید متخصص بایستی از خارج بیاورند شما نگفتید که مستخدم را از خارج بیاورند . چرا برخلاف مصالح ملتی که کیلیش هستی داری صحبت میکنی؟ این ملت ایران از تو انتقام خواهد کشید . آقا ملت ایران نگفته است که شما بجای ایرانی انگلیسی بگذارید . این خیانت است . آقای حاذقی شما انگلیسی ها و هندوها را آنجا بگذارید کار کنند آنوقت دیگر معلوم میشود تاریخ قضاوت می کند . (کشاورز صدر - دکتر مصدق خیانت نمیکند) خیانت نمی کند ، ممکن است اشتباه بکنند .

خیلی مضحک است که تمام اعضای جبهه ملی آقای دکتر مصدق و صالح و حائری زاده مکرر در اینجا شدیداً اظهار داشتند که میخواستیم قرارداد نفت جنوب را لغو و صنعت نفت را ملی کنیم که دست انگلیسها از دامن ملت کوتاه شود آنها مکرر در پشت همین تریبون گفتند که ضرر سیاسی شرکت نفت بیشتر از ضرر مالی است من نمیدانم با آن اظهارات چطور شده که همان آقایان باز به بقی انگلیسها در ایران و تسلط بر مؤسسات نفتی موافقت کردند اگر آن حرفها را از روی عقیده گفتند چرا عقیدشان را تغییر دادند ... (دکتر بقائی - انگلیسها پول آوردند تقسیم کردند) در خانه هر ایض من بانگلیسهای گویم ملت ایران تصمیم گرفته است تصرف کامل در تمام مؤسسات نفتی بعمل آورد و از این تصمیم هم انحراف حاصل نخواهد کرد (صحیح است) اگر دکتر مصدق این عمل را انجام ندهد ملت ایران اشخاص دیگری را مأمور اجرای این عمل خواهد کرد (صحیح است) و خواهم انگلیسها بخواهند بخواهند نخواهند تمام مؤسسات نفتی خود را تصرف خواهد کرد (صحیح است) و بنفایت سیاسی عمل انگلیسها و شرکت میگویند و اظهاراتی که می کنند یکشامی برای ملت ایران ارزش ندارد . ملت ایران با کیانی سابق نفت طرف است نه دولت انگلیس بعقیده من دولت ایران حق نداشت که نمایندگان انگلیس را اینجا بپذیرد (بکنفر از نمایندگان - پذیرفتند) فردا می آید . مایک قانونی وضع کردیم که آن قانون صریح بود که ما بر روی مؤسسات را تحویل بگیریم البته این يك برنامه ای لازم داشت . لااقل هزار نفر آدم لازم داشت که بروند این بنگاههایی که آن جا است از لحاظ محاسبات و از لحاظ مالی تحویل بگیرند ولی سه نفر را فرستادند آنجا و این ۳ نفر البته قادر نیست که ۳۰ هزار نفر انگلیسی و ده هزار نفر هندی طرف بشود و تصرف بکنند و استیلا بکنند (فرامرزی - جنگی نیست) برای تصرف این ۳ نفر نمیتوانند کاری بکنند الان خواهد دیدند و من متقدم که دولت اصلاً با آنها نباید وارد مذاکره بشود مگر راجع به آن موادی که در این قانون نوشته شده است مثل اینکه اگر ادهای خسارتی کردند و الا در سایر موضوعات دولت هیچ حقی ندارد که باینها وارد مطالب اساسی بشود

(در این موقع عده ای از تاشاچیان کف زدند)
جمال امامی - بیستی به آقای رئیس

خطاری بکنید .
حاذقی - آقا این مجلس نیست مرده شور این جامه مقام چند روز را ببرد که آدم این جور صحنه سازی نکند این کارها مورد اعتراض ماست این خیانت است نسبت به ملت ایران
فایب رئیس - آقای حاذقی اجازه بدهید اگر با اجازه آقایان این مجلس را من باید اداره کنم مطابق آئین نامه دستور میدهم که این تاشاچیان را که تظاهر کردند اخراج کنند این بد حرکتی است نمایندگان مجلس شورای ملی آزادند برای هر گونه مذاکره و صحبت تظاهر له و علیه برخلاف نظامنامه است
اسلامی - حالا این بنده را عفو بفرمائید
جمعی از نمایندگان - اینها را مخصوصاً آورده اند دست بزنند به این وطن فروشها بنده رفتیم و استعفا میدهم (با حال تعرض از مجلس خارج شدند)
فایب رئیس - ماده ۲۰۶ فرائض میشود . (بشرح زیر خوانده شد)

تغلفات تاشاچیان و مجازات آنان ماده ۲۰۶ - هر یک از تاشاچیان و نمایندگان جرایم که باعث افتشاش یا اختلال نظم مجلس شود و یا نسبت بر رئیس یا نمایندگان مجلس و یا وزرا و معاونین و یا سایر افراد توهین و یا تهدید نماید - با مر رئیس مجلس از تالار جلسه اخراج و توقیف میشود و در صورتی که عمل او مستوجب تعقیبات کیفری باشد در ظرف ۲۴ ساعت بمراجع صالحه تسلیم خواهد شد .
فایب رئیس - طبق ماده ۲۰۶ عمل میشود . آقای گنجه بفرمائید **گنجه** - مطالبی که بایستی بنده امروز بر عرض مجلس شورای ملی برسانم موضوع بیانیه است که از طرف دانشجویان دانشکده پزشکی تبریز رسیده چون در این زمینه آقای امامی امری هم توضیحی دادند بنده بدون اینکه وارد این بحث بشوم هم این بیانیه را وهم تلگرافی که به علمای اعلام و مدیران جرایم و عدهای از معارف شهر تبریز تلگراف کرده اند بوسیله بنده بمجلس شورای ملی آنرا فرائض می کنم برای اقدام و تقدیم مقام ریاست خواهم کرد محترمین تبریز از وضعیت دانشگاه فوق العاده نگران هستند و البته حق هم بطرف آنهاست برای اینکه آتیه فرزندان خود را بایستی در نظر داشته باشند من در این قسمت با آقای وزیر فرهنگ صحبت کردم ایشان وعده اقدام صریح

دادند .
دکتر مجتهدی - این دانشجویان را که میفرمائید اینها را تحریر کرده اند و آن آتیه ها و علمای اعلام که میفرمائید اسم ببرید که ببینیم کی ما هستند **گنجه** - خواهش می کنم از جنابعالی حرف نزنید و تحریک نکنید اینها الان در حال اعتصاب هستند (دکتر مجتهدی - نیستند) بایستی وسایل تحصیل آنها را در دسترستان بگذاریم و شکایاتی که دارند از یکمده استادمائی است که من نمی خواهم وارد این مبحث بشوم و اگر لازم باشد بنده اسم آنها را خواهم برد .
دکتر مجتهدی - شما یاد کردید اقبال مخالفین این حرف ها را چرا میزنید ؟
دکتر معظمی - الان مملکت محتاج به اتحاد است و این منظره های زشت قابل تحمل نیست (آقای دکتر معظمی از تالار جلسه خارج شدند)
گنجه - آقای دکتر مجتهدی شما دکتر دستبند باید از آنها طرفداری بکنید .
دکتر مجتهدی - مادکتر هستیم ساعت هفت رفتیم تمام این نواقص را هم در دست می کردیم ساعت هفت وزارت فرهنگ بودم عوض اینکه بیاید اینجا بیاید تریبون دانشجویان بیچاره را تحریک کنید کار بکنید .
گنجه - حالا من تلگراف فرائض (بشرح زیر قرائت کردند)
جناب آقای وزیر فرهنگ رونوشت وسیله گنجه ای مجلس شورای ملی کییه فداکاری اهالی آذربایجان و زبانهای جبران نابذیر حوادثی که باین استان وارد آمد (دکتر مجتهدی - همه اینها را واردیم آقا) چهار سال پیش دولت بر اثر تقاضای مکرر دانشگاه تبریز را تأسیس نموده اهالی میهن پرست آذربایجان امیدوار بودند که بهیئت محترم دولت با عزم شخصیت های برجسته عمومی توسعه این مؤسسه جوان فرهنگی و تربیت نسل آتی کشور اقدامات اساسی انجام دهد
فایب رئیس - تأمل بفرمائید اکثریت نیست (لحظه ای بعد اکثریت حاصل شد) بفرمائید

(بقیه تلگراف را بدین شرح قرائت نمودند)
دعوتنامه از شکایات مکرر دانشجویان که با هزاران امید باین دانشگاه آمده اند

و اظهارات مطلعین بر می آید که منظور اصلی از این مؤسسه تأمین نمیشود چنانکه دانشجویان سال چهارم پزشکی که از پیش قدمان تأسیس دانشگاهند تا کنون بعلت نقص وسایل و عدم تدریس بعضی مواد از گذراندن امتحان خود داری نوده اند تعجب میکنم که چطور این مطلب را متوجه نشدید که اینها را تحریک نکرده اند (دکتر مجتهدی - نخریم توجه شده ایم) « هرگز صلاح نیست نسبت به تقاضاهای قانونی دانشجویان توجه نشود علیه انتظار و تقاضاهای آذربایجانان فرهنگ دوست این است که با تعیین شخصیت های برجسته علمی و اعزام استادان عالی مقام توسعه بیارستان دانشگاه تبریز را در خورشان آذربایجان افراد مفید خدمتگذاری باشند امضاهاشان را بنده می گویم که آقای دکتر مجتهدی توجه کنند بخوانید **گنجه** - الان می خوانم همه اش را می خوانم آقای وحید الدین سررشی نجفی آقای کاظم طباطبائی سید مصطفی خلخالی آقای سید ابراهیم میلانی مدیران جرایم - مهد آزادی تبریز منادی - اختر شمال و غیره و سایر معارف شهر این تلگراف را من تقدیم مقام ریاست می کنم و آقا هم خواهش میکنم که با ما هم آواز باغید که وضع دانشگاه آنجا اصلاح بشود و الا با سرپوش گذاشتن روی معایب هرچوقت کار اصلاح نشده است و يك روزی منفجر می شود . ما هلاقمندیم باین دانشگاه آنجا فرزندان ما تحصیل میکنند آنجاست که فرزندان برای آتیه مملکت بایستی تهیه بشوند این را نمی خورم سرسری تلفر کرد چون برادر من در فلانجا استاد است خواهر زاده ام آنجا دانشیار است نباید معایب را نرسانید گرفت و این را نشود همه بتطور تلقی کرد آقای دکتر اینها را ببیند است شما باید هم آواز باشید (دکتر مجتهدی - اختلال می کنند) شما این نواقص را اگر رفع کردید هر کسی اختلال بکنند محرم باشد باید سرش را بکوبید وقتی دانشجویان وسایل تحصیل می خواهند باید در دسترستان گذاشت بنابراین تصدیق بفرمائید (دکتر مجتهدی - تصدیق ندارم جلسه دیگر انشاء الله توضیح میدهم) عرض می کنم که تندروی فرمودید عرض دیگر بنده راجع به خانه های خراب شده در مسیر خیابان است يك تلگرافی رسیده از اهالی آنجا خانه هاشان که در مسیر خیابان بوده خراب شده است پولشان را می خواهند و البته من عقیده دارم آنها که قیمت خانه هاشان هزار تومان دوازده تومان بیشتر نیست بایستی آنها را مصلط کردو با این وضعیت ناراضی

درست کرد و يك عده‌ای كه پول های زیادی می‌خواهند داده شود (شوشتری - مگر آقا آنجا شهرداری مستقل ندارد) شهرداری مایك وضعیتی دارد كه يكروز خدمت آفاهرض می‌كنم مستقل نیست نیمه مستقل است یکی هم مطلبی است راجع بساختن انهای فرهنگ و بهداشت این را هم آقایان تصدیق می‌کنند كه برای این ساختمانها و این اعتباراتی كه از پارسل بود وجهی پرداخت نمی‌شود و این ساختمان هائی هم كه بعضاً شروع شده بود هنوز نیمه تمام مانده و همه از این می‌رود پس اگر یائیز و زمستان بیاید اینها همه از بین خواهد رفت بنابراین تقاضا دارم از جناب آقای وزیر كشور كه این مطالب را یادداشت بفرمایند در دولت مطرح بفرمایند و ترتیب بدهند اینكارها را

نمایندگان - دستور

نایب رئیس - آقای معارن نغست

وزیر .

معاون نخست وزیر - مطالبی جناب آقای آزاد در نطاق قبل از دستور فرمودند كه قبلا هم سؤال کرده بودند از دولت و جناب آقای نخست وزیر بنده را

مأمور فرمودند كه با اطلاع مجلس شورایی برسانم كه برای جواب سوالات حاضرند و برای جواب سوالات ایشان هم دولت حاضر است ولی ایشان قبل از اینکه دولت حاضر شود سؤال مطرح بشود اینجا توضیحاتشان را فرمودند (آزاد-تغییر بنده راجع بآن هنوز صحبت نکرده‌ام) البته روزی هم كه سؤال مطرح خواهد شد مطالبشان را خواهند فرمود و دولت جواب خواهد داد فقط نکته‌ای را كه می‌خواهم خدمتشان عرض كنم این است كه فرمودند چند هزار نفر مستخدم انگلیسی در شركت نفت وجود دارد كه

یا سه چهار نفر یا هفت نفر نمی‌شود از آنها خلع يد كرد بنده خواستم خدمت آقای آزاد عرض كنم كه چند هزار نفر كارگر ایرانی هم در آنجا وجود دارد اگر كه تصور می‌فرمایند كه چند صد نفر یا چند هزار نفر مستخدم انگلیسی میتوانند جلوی اجرای قانون را بگیرند باید توجه آقایان را به بازاری توانای كارگران جلب كرد كه تا آن كارگران ایرانی در آنجا هستند فرصت اغلال بچند نفر یا چند صد نفر كارگر انگلیسی نخواهند داد (فرامرزی - كارگر انگلیسی آنجا نیست) منظورشان مستخدم بود . مطلب دیگری كه آقای آزاد فرمودند يك سلسله پیش بینی هائی بود كه هم خود ایشان وهم تمامت ایران یقین دارد كه این پیش بینی ها هیچوقت مرحله عمل نخواهد رسید برای اینکه جناب آقای آزاد خود شما مدت ها و ماه ها با جناب آقای دكتر مصق همکاری می فرمودید و از اینکه

ممكن است يك روزی يك پیش بینی ضعیفی بوقوع به یونند امروز در يك مبارزه بزرگی كه ملت ایران كه خود شما هم سهم بسزائی در این مبارزه دارید نباید طوری بشود كه در این اتحاد و اتفاق ملی در این وحدتی كه در تاریخ ایران سابقه نداشته است خلی خلی وارد بشود (صحیح است) امروز جناب آقای آزاد ملت ایران مثل همه وقت از جناب عالی و امثال جناب عالی انتظار وحدت دارد بنده عرض می‌كنم كه موقعی كه جناب عالی دیدید كوچكترین تخلفی دولت كرد نه تنها سؤال بفرمایید بلكه استیضاحش بفرمایید ولی دولتی كه دارد در يك فرونت خارجی با این شدت می‌جنگد جناب عالی و امثال جناب عالی نیایستی جناب آقای آزاد تضعیف بكنید و بنده خیلی متأسفم جناب آقای آزاد كه كه اوقات بعضی اشخاص از حرف های شاخوشان می‌آید كه دیروز در صف دشمنان شما بودند و در حقیقت از دشمنان شما بودند بنده بیشتر از این چیزی عرض نمی‌كنم (صحیح است)

(۳- طرح ۳۴ زارش کمیسیون كشور راجع باصلاح دو ماده از قانون تشكيل شهرداریها وانجمن شهر)

نایب رئیس - دستور ما یکی شور دوم در مهندنامه ما بود كه بر حسب تقاضای جناب آقای وزیر امور خارجه بجلسه آئینده مو كول شد جناب آقای وزیر كشور و آقای دكتر قاضی توجه بفرمایند دو جلسه سه هبه سوالات مطرح خواهد شد آقایان وزراء تشریف بیاورند كه سوالات مطرح میشود (یکی از نمایندگان - سه شنبه عصر ۲) خیر سه هبه صبح فلا گزارش کمیسیون كشور راجع باصلاح ۲ ماده از قانون تشكيل شهرداریها قرائت میشود و توجه بفرمایند آقایان كه این دو ماده در مجلس ستا طرح شده و تصویب شده (فرامرزی) باید ما به بینیم بقوانند (كشاورز صدر - بخوانند و طبع و توزیع شود) متأسفانه آقایان اساساً هیچوقت توجه ندارند این قانون در ۲۰ اردیبهشت توزیع شده تا بلوش در ۴۰ اردیبهشت نصب شده و ۶۱ نفر هم موافق و مخالف اسم نویسی کرده اند توجه نفرموده اید

فرامرزی - بنده نرسیده

نایب رئیس - گزارش کمیسیون

كشور قرائت میشود (شرح زیر قرائت شد)

گزارش از کمیسیون كشور بمجلس شورایی

طرح قانونی راجع باصلاح دو ماده از قانون تشكيل شهرداریها وانجمن شهرها

ممكن است يك روزی يك پیش بینی ضعیفی بوقوع به یونند امروز در يك مبارزه بزرگی كه ملت ایران كه خود شما هم سهم بسزائی در این مبارزه دارید نباید طوری بشود كه در این اتحاد و اتفاق ملی در این وحدتی كه در تاریخ ایران سابقه نداشته است خلی خلی وارد بشود (صحیح است) امروز جناب آقای آزاد ملت ایران مثل همه وقت از جناب عالی و امثال جناب عالی انتظار وحدت دارد بنده عرض می‌كنم كه موقعی كه جناب عالی دیدید كوچكترین تخلفی دولت كرد نه تنها سؤال بفرمایید بلكه استیضاحش بفرمایید ولی دولتی كه دارد در يك فرونت خارجی با این شدت می‌جنگد جناب عالی و امثال جناب عالی نیایستی جناب آقای آزاد تضعیف بكنید و بنده خیلی متأسفم جناب آقای آزاد كه كه اوقات بعضی اشخاص از حرف های شاخوشان می‌آید كه دیروز در صف دشمنان شما بودند و در حقیقت از دشمنان شما بودند بنده بیشتر از این چیزی عرض نمی‌كنم (صحیح است)

چنانچه از اعضاء انجمن کسی بعنوان شهردار انتخاب شد و قبول نمود خود بخود از عضویت انجمن شهر مستعفی شناخته می شود و نفر بعد كه حائز اکثریت بوده بجای او عضو انجمن شهر خواهد شد

تیسره های این ماده بقوت خود باقی است

مخبر کمیسیون كشور - امیر قاسم فولادوند

نایب رئیس - چون مخبر کمیسیون نیست آقای ملك مدنی رئیس کمیسیون فلا توضیحاتی میدهند بعد آقایان موافق و مخالف صحبت میکنند

ملك مدنی - چون آقای قاسم فولادوند مخبر کمیسیون كشور نیستند و در مجلس تشریف ندارند بعنوان مخبر کمیسیون يك توضیحی راجع باین دو ماده می دهم

نایب رئیس - اکثریت نیست آقای ملك مدنی قدری تأمل بفرمایید (پس از چند دقیقه اکثریت شد)

ملك مدنی - عرض كنم در کمیسیون كشور گزارش مجلس ستا با يك اصلاحاتی تصویب شد ولی فرم ماده بندی در موقی كه میخواستند گزارش را تهیه کنند اشتباه شده اصل آن يك ماده واحده بود كه دو ماده اصلاحی جزء آن ماده واحده است گزارش مجلس ستا هم بمنظور است بنده خواستم این توضیح را عرض آقایان برسانم كه این ماده واحده و دو جزء است و در واقع در ماده واحده صحبت می شود برای آنكه خیر مجلس ستا همین طور است آقایان اگر مطالبی وارد شد

فرمانند بنده هم بنام مخبر چون آقای مخبر کمیسیون اینجا نیستند و جوابی كه لازم باشد عرض میکنم

نایب رئیس - پیشنهادی از طرف آقای نبوی رسیده كه قرائت میشود (شرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد میکنم كه قانون شهرداری فلا مسكوت بماند . نبوی

نایب رئیس - آقای نبوی (ارباب - ۶ نفر منشی داریم جز يك نفر وظیفه شناس كه اینجا هست هیچكدام نیستند)

نبوی - بنده چنین استنباط میکنم كه دولتها خودشان نمی خواهند انجمن شهردر شهرها باشد البته نظرم دولت قلمی نیست دولت های گذشته هم بمنظور بودند (صدرزاده - نمونه اش تهران است) برای تشكيل انجمن از طرف دولتها همیشه از هیچ قسم كارشكنی فروگذار نمی شود اگر بنا بود انجمن تشكيل شود ۲ سال است كه این قانون گذشته در بعضی از شهرها انجمن تشكيل شده و مشغول كارند و ثابت هم شده كه در آنجا هائی كه انجمن تشكيل شده وضع شهرداری به مراتب بهتر شده ولی چون مطابق قانونی كه حالا هست وقتی كه انجمن در يك شهری تشكيل شد كار از دست متصدیان وزارت كشور خارج می شود این است كه نمی خواهند انجمن شهر را تشكيل بدهند والا قانون انجمن شهرها و شهرداری بیش از يكسال بلكه قریب دو سال است كه تصویب شده و باید دولت مجری قانون می بود و قانون را اجرا میکرد چون اجرا نكردن قانون جرم است باید در همه جا انجمنها را تشكيل میدادند و حالا می بینند كه آنجا هائی كه انجمن هست و ثابت شده تجربه شده كه عوض بمراتب بهتر است از تهران و یا آنجا هائی كه انجمن ندارد البته به مجلس ستا چیزی نمی خواهم عرض كنم شنیدم در روزنامه خواندم و یقینم ندارم كه اینطور باشد شنیدم كه نامه ای نوشته اند از سزا كه چون این قانون در آنجا مطرح است مادامی كه این قانون تصویب نشده است انجمنها را تشكيل ندهند (صدرزاده - این خلاف قانون است) اگر راست است اینكارانین خلاف قانون است و دولت نمی تواند باستاد چنین نوشته ای از تشكيل انجمنها خودداری بكنند قانون انجمن شهرداریها در زمانی كه مجلس ستا نبوده تصویب شده و قانونیت دارد و تا اصلاح نشده آن قانون بقوت قانونیش باقی است و حتماً باید است اجرا بشود بنوعی مجلس ستا نباید این قانون ترك بشود طر هائی تنظیم می شود چه راجع بانتخابات شهرداری چه راجع بانتخابات مجلس اغلب می بینم كه مطابق نظریات

مجلس اغلب می بینم كه مطابق نظریات

مجلس اغلب می بینم كه مطابق نظریات

مجلس اغلب می بینم كه مطابق نظریات

مجلس اغلب می بینم كه مطابق نظریات

مجلس اغلب می بینم كه مطابق نظریات

مجلس اغلب می بینم كه مطابق نظریات

مجلس اغلب می بینم كه مطابق نظریات

مجلس اغلب می بینم كه مطابق نظریات

مجلس اغلب می بینم كه مطابق نظریات

مجلس اغلب می بینم كه مطابق نظریات

مجلس اغلب می بینم كه مطابق نظریات

مجلس اغلب می بینم كه مطابق نظریات

مجلس اغلب می بینم كه مطابق نظریات

مجلس اغلب می بینم كه مطابق نظریات

مجلس اغلب می بینم كه مطابق نظریات

مجلس اغلب می بینم كه مطابق نظریات

مجلس اغلب می بینم كه مطابق نظریات

مجلس اغلب می بینم كه مطابق نظریات

مجلس اغلب می بینم كه مطابق نظریات

مجلس اغلب می بینم كه مطابق نظریات

مجلس اغلب می بینم كه مطابق نظریات

مجلس اغلب می بینم كه مطابق نظریات

مجلس اغلب می بینم كه مطابق نظریات

مجلس اغلب می بینم كه مطابق نظریات

مجلس اغلب می بینم كه مطابق نظریات

مجلس اغلب می بینم كه مطابق نظریات

مجلس اغلب می بینم كه مطابق نظریات

مجلس اغلب می بینم كه مطابق نظریات

مجلس اغلب می بینم كه مطابق نظریات

مجلس اغلب می بینم كه مطابق نظریات

مجلس اغلب می بینم كه مطابق نظریات

مجلس اغلب می بینم كه مطابق نظریات

مجلس اغلب می بینم كه مطابق نظریات

مجلس اغلب می بینم كه مطابق نظریات

مجلس اغلب می بینم كه مطابق نظریات

مجلس اغلب می بینم كه مطابق نظریات

مجلس اغلب می بینم كه مطابق نظریات

مجلس اغلب می بینم كه مطابق نظریات

مجلس اغلب می بینم كه مطابق نظریات

مجلس اغلب می بینم كه مطابق نظریات

مجلس اغلب می بینم كه مطابق نظریات

مجلس اغلب می بینم كه مطابق نظریات

را در نظر می گیرند كه بجه طریق وضع انتخابی آنها بهتر میشود رفا را چه جور بهتر می توانند بكار وارد كنند و انتخاب كنند قانونی بآن صورت تنظیم میکنند غالب قوانینی كه بنده دیدم برای انتخابات آورده اند مجلس نظر چند نفر را تأمین می كند يك کسی فكر میکند كه اگر در فلان شهر آتیه ای كه سواد دارند را بدهند و انتخاب می شود فوراً طرحی تهیه می كند و می آورد مجلس دیگری برخلاف این فكر میکنند و طرحی درست می كند و می آورد اینجا این فكر صحیح نیست بایستی مصالح تمام مملكت را در نظر گرفت قانون اساسی را باید توجه كرد آنچه مستفاد قانون اساسی است و آنچه را كه قانون اساسی می گوید باید توجه كرد نه آنكه بنده وضعیت انتخاباتی خودم را در نظر بگیرم و طرحی درست كنم و بیاورم بمجلس این قانونی كه الان درست شده بنظر من اینطور است اشخاص فكر خودشان را در نظر گرفته اند مصالح خودشان را در نظر گرفته اند و آنرا بصورت طرح آورده اند بمجلس و میخواهند تصویب برسانند در این طرح عده ای را از رأی دادن محروم کرده اند این صحیح نیست آقا ما در این مدت نگذاشته ایم مردم باسواد بشوند دولتادر طی این ۴۰ سال مشروطیت اضافه اش را كاری ندارم مكلف بودند كه كاری بكنند كه این مردم اصلا خواندن و نوشتن را یاد بگیرند نكردند این كار را نكرده اند و حالا می خواهند اینها را محروم كنند از رأی دادن این مردمی را كه شما در بازار تهران می بینید بوداز اختلاف كلكه و در موقی كه مملكت احتیاج به وحدت كلمه و اتفاق و اتحاد دارد اسباب تأثیر است كه بعضی از همكاران ما يك مطالب حساسی كه قابل اغماض و گذشت هست و جنبه خصوصی دارد این طور مطرح بكنند در مجلس و بمنظور همكار محترم آقای كنجی و آقای دكتر مجتهدی راجع بدانسكاه تیریز مطالبی فرمودند .

نایب رئیس - این مربوط به پیشنهاد آقای نبوی نیست در پیشنهاد بیاناتتان را بفرمایید .

حاذقی - بی اسباب كمال تأسف بمجلس شد و حالا هم این بیانات آقای نبوی كم و در مخالفت عده زیادی از همكاران نشان هست (سعید مهدی - اینطور نیست آقا مطالب آقای نبوی مورد موافقت همه است) باز جای تأسف است اجازه بفرمایید در حال حاضر مطالبی كه در دستور مجلس گذاشته میشود و با مطالبی كه خواه ناخواه در محیط مجلس كشانه میشود بایستی حتی المقدور با يك نظر وسیع مملكتی و بدون در نظر گرفتن این قبیل اعتراض و شكایت شخصی مطرح بكنیم و مورد خودتان صحبت بفرمایید .

نبوی - چون این مطالب در قانون اساسی هم هست قانون اساسی تمام اختیارات و حقوق مشروطیت را برای عموم افراد يكسان تأمین کرده چون این مطالب در این طرح نیست و از طرفی درست است كه این طرح چاپ و توزیع شده است ولی در

این طرح چاپ و توزیع شده است ولی در

این طرح چاپ و توزیع شده است ولی در

این طرح چاپ و توزیع شده است ولی در

این طرح چاپ و توزیع شده است ولی در

این طرح چاپ و توزیع شده است ولی در

این طرح چاپ و توزیع شده است ولی در

این طرح چاپ و توزیع شده است ولی در

این طرح چاپ و توزیع شده است ولی در

این طرح چاپ و توزیع شده است ولی در

این طرح چاپ و توزیع شده است ولی در

این طرح چاپ و توزیع شده است ولی در

این طرح چاپ و توزیع شده است ولی در

این طرح چاپ و توزیع شده است ولی در

این طرح چاپ و توزیع شده است ولی در

این طرح چاپ و توزیع شده است ولی در

این طرح چاپ و توزیع شده است ولی در

این طرح چاپ و توزیع شده است ولی در

بگیرد این يك مفاصله است كه میگویند مخالف قانون اساسی است . چه مخالفی با قانون اساسی دارد . در تمام قوانین قید شده كه رأی دهنده باید خودش رأی بدهد و آزاد باشد و مستقیم رأی بدهد رأی كه بنویسند بدست اشخاصی كه نمی توانند بنویسند بدهند این رأی آن اشخاص نیست . رژی آن مالكین است كه بره ایام بدهند (آصف - چرا بلكین توهین میکنید كی آنها رأی برای رها یا مینویسند) رأی آن صاحبان كارخانه هاست كه بكارگرها میدهند . رأی آن متنفذینی است كه با اشخاص میدهند . صحبت با سواد و بی سواد در اینجا نیست نباید صورتیكه این دو ماده هیچ اینطور نیست زیرا كه در این دو ماده قید نشده است كه اشخاص معینی از رأی دادن محروم هستند . بلكه قید شده است كه رأی دادن باید مستقیم و بوسیله خود شخصی باشد برای رأی دادن آنرا نوشته شود نه اینکه آرائی بنویسند و باو بدهند در صندوق بیاندازد بدون اینکه بدانند كی را نوشته اند . . .

نایب رئیس - قبلا در دستور گذاشته شده قسمت ششم دستوری كه چاپ شده اصلاح این دو ماده است و در دستوری كه روز ۳۰ اردیبهشت در هیئت رئیسه تعیین شده در دستور اطراف صحبت كنم .

نایب رئیس - قبلا در دستور گذاشته شده قسمت ششم دستوری كه چاپ شده اصلاح این دو ماده است و در دستوری كه روز ۳۰ اردیبهشت در هیئت رئیسه تعیین شده در دستور اطراف صحبت كنم .

حاذقی - بنده مخالف بودم و اوز هم گفتم .

نایب رئیس - آقای حاذقی .

بیانات نمایندگان و همكار محترم مرا بی اندازه متأثر كرد برای اینکه امروز متوجه شدم كه بیانات همكار محترم آقای مهدی قدر آزادی خودشان يك نمونه ای بود از اختلاف كلكه و در موقی كه مملكت احتیاج به وحدت كلمه و اتفاق و اتحاد دارد اسباب تأثیر است كه بعضی از همكاران ما يك مطالب حساسی كه قابل اغماض و گذشت هست و جنبه خصوصی دارد این طور مطرح بكنند در مجلس و بمنظور همكار محترم آقای كنجی و آقای دكتر مجتهدی راجع بدانسكاه تیریز مطالبی فرمودند .

نایب رئیس - این مربوط به پیشنهاد آقای نبوی نیست در پیشنهاد بیاناتتان را بفرمایید .

حاذقی - بی اسباب كمال تأسف بمجلس شد و حالا هم این بیانات آقای نبوی كم و در مخالفت عده زیادی از همكاران نشان هست (سعید مهدی - اینطور نیست آقا مطالب آقای نبوی مورد موافقت همه است) باز جای تأسف است اجازه بفرمایید در حال حاضر مطالبی كه در دستور مجلس گذاشته میشود و با مطالبی كه خواه ناخواه در محیط مجلس كشانه میشود بایستی حتی المقدور با يك نظر وسیع مملكتی و بدون در نظر گرفتن این قبیل اعتراض و شكایت شخصی مطرح بكنیم و مورد خودتان صحبت بفرمایید .

نبوی - چون این مطالب در قانون اساسی هم هست قانون اساسی تمام اختیارات و حقوق مشروطیت را برای عموم افراد يكسان تأمین کرده چون این مطالب در این طرح نیست و از طرفی درست است كه این طرح چاپ و توزیع شده است ولی در

این طرح چاپ و توزیع شده است ولی در

این طرح چاپ و توزیع شده است ولی در

این طرح چاپ و توزیع شده است ولی در

این طرح چاپ و توزیع شده است ولی در

این طرح چاپ و توزیع شده است ولی در

این طرح چاپ و توزیع شده است ولی در

این طرح چاپ و توزیع شده است ولی در

این طرح چاپ و توزیع شده است ولی در

این طرح چاپ و توزیع شده است ولی در

این طرح چاپ و توزیع شده است ولی در

این طرح چاپ و توزیع شده است ولی در

این طرح چاپ و توزیع شده است ولی در

داده و حالا هم پیشنهاد آقای نبوی اینست که از دستور خارج بشود بعقیده بنده هم جناب آقای نبوی بهتر اینست که تکلیف اینکار را معلوم کنیم، توجه فرمائید، همین جوری که ایشان اظهار کردند ما که در مجلس بودیم میدانیم این موضوع یکی از موضوعاتیست که باید روشن بشود، بنده خیال می‌کنم که اگر چنانچه این دو ماده بحث و مطرح شود یک میزانی هم برای آن قانون انتخابات در دست می‌آید و وضعیت خود ما هم روشن میشود که آن کمیسیون که مکلف شده کارش را انجام بدهد و جناب آقای وزیر کشور هم در این موضوع

یک قدری روشتر میشوند و بنده خیال می‌کنم ما خیلی نباید در این مطلب متعصب باشیم همانطوری که خودتان همیشه بما میفرمائید مصلحت اینجور نیست، مصلحت اینجور است که ما طرفدار یک ترقی و تکامل تدریجی باشیم، مصلحت اینطور است این یک اصلی است که در شهر بعقیده بنده زیاد ضرری ندارد که ما بخواهیم با سوادها رأی بدهند البته رأی اکثریت مجلس قاطع است ولی بنده عقیده شخصی خودم را عرض کردم چون در کمیسیون هم رأی دادم (سعید مهدوی آمدند اینکه بیشتر از همه

مالیات میدهند و بشهر کمک می‌کنند نباید از رأی دادن معروم شوند اصناف را چطور از رأی معروم کنیم؟ عرض کردم اکثریت مجلس قاطع است و بنده عقیده خودم را عرض می‌کنم چون عضو کمیسیون بودم و رأی داده‌ام موافق از جناب عالی هم خواست می‌کنم پیشنهاد خودتان را پس بگیرد و بنده خواستم این توضیح را عرض کرده باشم که این لایحه باید تکلیفش در مجلس معلوم بشود خوب نیست که مجلس سنا یک تصمیمی بگیرد و فرستد اینجا و ما آنرا در بوته اجمال بگذاریم، این بنظر بنده برای شأن مجلس شورای ملی شایسته

نیست.

نایب رئیس - آقای نبوی پیشنهادتان را پس گرفتید؟

نبوی - خیر پس نگرفتم.

(۴) ختم جلسه بعنوان تنفس

نایب رئیس - اگر آقایان اجازه بفرمایند چون عده کافی نیست چند دقیقه تنفس داده شود.

(مجلس ساعت یازده و بیست دقیقه

به‌عنوان تنفس تعطیل و دیگر تشکیل نگردید و جلسه آینده بروز سه شنبه موکول شد)

نایب رئیس مجلس شورای ملی -

نورالدین امامی